

Boeken

Dit vlot geschreven boek van Marcel Canoy laat zich met plezier lezen. Geïnspireerd door het mooie boek *De economie van goed en kwaad* van Tomáš Sedláček poogt Canoy in zijn boek het denken van Aristoteles, Thomas van Aquino en Adam Smith te verbinden met economisch denken en economische politiek. Dat verklaart de drie A's in de titel van het boek. Wat volgt is een verhandeling waarin allerlei beleidsthema's (herstructurering van het bankwezen, het pensioenstelsel, de woningbouw, het onderwijs, de positie van ouderen op de arbeidsmarkt, mobiliteit, de zorgsector, migranten, globalisering) vanuit dit bredere perspectief worden beschouwd. Het boek sluit af met een epiloog waarbij Canoy pleit voor een boeddhistisch perspectief op economie, waarin zelfreflectie en mededogen noodzakelijk zijn voor een evenwichtige economie.

In de toegepaste hoofdstukken hanteert Canoy een verfrissende kijk op de economische problemen van Nederland. Hij hanteert een mooie opbouw door eerst in elk hoofdstuk stil te staan bij wat er goed is in Nederland. Daarna volgt een uiteenzetting van wat er mis is en beter kan. In het hoofdstuk over het bankwezen pleit hij bijvoorbeeld voor een *high-trust-high-penalty*-politiek in plaats van *high-trust-no-penalty* dan wel overmatige regulering. In het hoofdstuk over de woningmarkt komt de rol van vertrouwen en gebrekkige rationaliteit ter sprake. In het hoofdstuk over onderwijs verdedigt Canoy strenge selectie aan de poort en hogere eigen bijdragen omdat dit zowel eerlijker als efficiënter is. In de analyse van arbeidsmarktparticipatie van ouderen wijst hij op de mogelijkheden van *grey entrepreneurship*. Ook in de daarop volgende hoofdstukken lanceert Canoy prikkelende ideeën die het boek heel leesbaar en interessant voor beleidsmakers maken (mobiliteitsbudget bij leasemaatschappijen; patiëntgerichte zorg waarbij dilemma's bespreekbaar zijn; nadruk op preventie in gezondheidszorg) en waarbij Canoy voortdurend ook rekening houdt met psychologische factoren in het gedrag van mensen. Het streven is daarbij steeds om problemen bij de wortel aan te pakken en noodzakelijke gedragsveranderingen te entameren, waarbij afhankelijk van de aard van de problemen het accent op prikkels, cultuur of systeemveranderingen wordt gelegd. Naast waardering voor de analyse heb ik ook vraagtekens bij het boek. Dit betreft vooral het niveau van de filosofische analyse. Op zich waardeer ik het dat Canoy onverbloemd een pleidooi houdt om in het denken over economie je te laten inspireren door belangrijke filosofen uit het verleden. Toch denk ik

Auteur **Marcel Canoy**
Titel **De triple-A econoom.**
Voorbij cijfers en cynisme
Uitgever **Boom**

JOHAN GRAAFLAND
Hoogleraar aan de
Universiteit van Tilburg

dat Canoy iets te onbekommerd met Aristoteles, Aquino en Smith omgaat. Regelmatig kan men lezen dat Aristoteles, Aquino en Smith een bepaalde beleidsmaatregel of idee zonder meer zouden toejuichen. Dit veronderstelt een directe toepasbaarheid die wel erg simpel aandoet. Verder worden alle drie vaak in één adem genoemd, daarmee veronachtzamd dat er naast overlap ook belangrijke verschillen tussen de drie heren bestaan in context en inhoud van bijvoorbeeld hun deugden en ethiek. Bij Aquino rijst daarbij soms de vraag hoeveel studie Canoy zelf gemaakt heeft van diens geschriften, omdat de doorvertaling van zijn denken veelal niet verder gaat dan een aantal algemeenheden. Mijn ervaring met Aquino op het gebied van bijvoorbeeld het vraagstuk van eerlijke prijs is dat je teksten bij elkaar moet sprokkelen en grondige kennis van scholastiek vereist is. Voor

Adam Smith geldt dit overigens in veel mindere mate, want hier brengt Canoy op meerdere plaatsen interessante citaten in die betrekking hebben op het onderhavige thema. Maar aan de vraag hoe de Theory of Moral Sentiments verbonden moet worden aan Wealth of Nations gaat hij goeddeels voorbij. In het wetenschappelijk debat over de ethiek van Adam Smith wordt deze vraag op heel verschillende manieren beantwoord, met belangrijke implicaties voor de interpretatie van Smith. De vraag rijst daarom waarom Canoy deze drie filosofen als lichtend voorbeeld heeft gekozen. Deze vraag klemmt temeer omdat Canoy in het laatste deel van het boek het boeddhisme als leidraad neemt. De reden kan toch niet zijn dat 'De Triple A-econoom' nu eenmaal meer indruk maakt dan een naar het boeddhisme verwijzende 'B-econoom'? Maar ook in dit deel wringt er iets. Want hoewel Canoy's pleidooi voor zelfreflectie en mededogen in onze tijd zeker op zijn plaats is, en ook te waarderen is omdat het moed vergt om aandacht te vragen voor dit soort 'zachte' waarden in de economie, overtuigt hij maar ten dele. Want hier wrekt zich de stijl van schrijven van Canoy, waarin anderen worden weggezet als cijferfetisjist ofwel de 'monomuis' (het CPB), cynicus of brulaaier, en hij zichzelf bewust of onbewust de rol van wijze Triple A-econoom toedicht. Deze stijlfiguur roept op zijn minst spanning op met de zelfreflectie en het mededogen jegens anderen waar Canoy nu juist voor pleit. Dat neemt niet weg dat het boek interessant is voor beleidsmakers, vooral als het gaat om de analyse van de verschillende beleidsthema's, en hopelijk ook andere economen uitdaagt om na te denken over de filosofische grondslagen van hun economisch denken.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.